

SINTEZA OBSERVAȚIILOR
primite în afara perioadei de consultare publică
la

**Documentul de strategie privind implementarea și dezvoltarea sistemelor BWA
(Broadband Wireless Access – acces pe suport radio de bandă largă) la nivel
național în banda de frecvențe 3400-3800 MHz pe perioada 2011-2020**

Perioada de consultare pentru Documentul de strategie privind implementarea și dezvoltarea sistemelor BWA (Broadband Wireless Access – acces pe suport radio de bandă largă) la nivel național în banda de frecvențe 3400-3800 MHz pe perioada 2011-2020 (*Documentul de strategie*), publicat pe pagina de internet a ANCOM la data de 20 iunie 2011, a expirat la data de 14 iulie 2011.

Documentul de strategie urmărește consultarea, în condiții de transparentă, a principiilor, condițiilor și procedurii de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului, în banda de frecvențe radio 3400-3800 MHz, pentru servicii mobile de bandă largă, precum și a metodei de reorganizare a acesteia.

ANCOM a analizat cu această ocazie inclusiv o seamă de observații care au fost primite în afara perioadei de consultare, de la trei respondenți ce au prezentat un punct de vedere comun. Dată fiind amplitudinea și anvergura observațiilor respective, prin raportare la Documentul de strategie, ANCOM a luat în considerare aceste observații, care se referă, în principal, la următoarele aspecte:

1. Tratamentul diferențiat ce ar fi aplicat de către autoritatea de reglementare titularilor de licențe de utilizare a frecvențelor radio în diverse benzi de frecvențe destinate furnizării de rețele publice și de servicii de comunicații electronice (în banda 3400-3800 MHz față de alte benzi de frecvențe).

De la început, autoritatea accentuează și pe această cale că documentul de strategie supus consultării vizează numai banda de frecvențe 3400-3800 MHz, fiind elaborat în conformitate cu planul de acțiuni al autorității.

Prin elaborarea de documente de strategie diferite pentru benzi de frecvențe diferite, autoritatea nu are nici un moment în vedere aplicarea unor tratamente diferite titularilor de licențe în benzile de frecvențe ce fac obiectul respectivelor strategii.

Este de la sine înțeles că ANCOM va aplica aceleași principii de bază, statuate la nivelul legislației primare, în elaborarea strategiilor de utilizare pentru benzile de frecvențe de interes pentru aplicații comerciale. Desigur, principiile vor fi aplicate, la momentul respectiv și pentru

benzile în discuție, în mod adaptat și particularizat pentru situația existentă în benzile respective, având în vedere reglementările de natură tehnică și administrativă aplicabile acestora și ținând cont de impactul social al măsurilor ce vor fi luate, de obiectivele asociate benzilor de frecvențe în discuție, avute în vedere de autoritate, și de caracteristicile tehnice specifice ale acestor benzi.

În sensul de mai sus autoritatea înțelege să aplice un tratament nediferențiat, prin urmare, ANCOM nu este de acord cu punctul de vedere exprimat de respondenți.

Un exemplu în acest sens, care se constituie ca un element favorabil viitorilor deținători de licențe în banda 3410-3800 MHz, îl constituie procedura de selecție (de tip comparativ) adoptată pentru cazul acordării de drepturi în banda în discuție, care este diferită esențial în natura sa de procedura de selecție pe care autoritatea intenționează să o utilizeze pentru acordarea de drepturi de utilizare spectru în alte benzi de frecvențe radio (cum ar fi benzile de 800 MHz și 2600 MHz). Autoritatea consideră că procedura de tip comparativ este mult mai potrivită pentru banda 3410-3800 MHz, în deplină consonanță, de altfel, cu opinia comună a celor trei respondenți, exprimată în documentul transmis de aceștia către ANCOM.

2. Introducerea aplicațiilor radio cu acces de tip nomadic (NWA) și solicitarea de introducere a posibilității de mobilitate în cadrul benzii de frecvențe radio 3410-3600 MHz, aceste aspecte vizând modificarea licențelor existente.

Prin propunerile sale de diversificare a tipurilor de aplicații (permiterea de aplicații de tip NWA pe lângă cele de tip FWA), autoritatea de reglementare face un pas înainte, permițând dezvoltarea, de către persoanele interesate, a sistemelor implementate în această bandă de frecvențe radio, perioada de timp intermediară aflată la dispoziția titularilor de licențe naționale în banda 3410-3600 MHz (până la expirarea de drept a acestora) fiind un beneficiu ce poate fi fructificat în mod real.

Față de această mențiune, este de remarcat că titularii de licențe naționale de utilizare a frecvențelor radio în această bandă vor putea implementa și aplicații de tip NWA, până la expirarea de drept a licențelor respective, acest lucru fiind permis cu respectarea condițiilor impuse privind solicitarea expresă adresată autorității, de către operatorul interesat, și revizuirea, cu această ocazie, a drepturilor și obligațiilor cuprinse în licențe.

Pe de altă parte, ulterior expirării perioadei de valabilitate a drepturilor, autoritatea de reglementare va organiza proceduri de selecție în cadrul cărora va fi respectat principiul neutralității tehnologiilor utilizate (anume vor fi permise aplicații de tip BWA, fără alte condiționări suplimentare).

Prin urmare, autoritatea de reglementare își menține punctul de vedere exprimat în cadrul Documentului de strategie, considerând varianta propusă echidistantă și echilibrată, propuneri similare fiind binevenite însă în cadrul procedurilor de selecție ce vor fi organizate în conformitate cu prevederile documentului de strategie.

Permiterea, chiar de la acest moment, a implementării de aplicații de tip MWA, doar pentru operatorii naționali licențiați în prezent în banda 3410-3600 MHz, contravine principiilor și prevederilor esențiale cuprinse în caietele de sarcini ce au stat la baza procedurilor de selecție din anii 2000 și 2003 (când au fost obținute toate licențele naționale în vigoare în prezent în banda 3410-3600 MHz) și este de natură să conducă, în opinia autorității, la distorsionarea competiției existente în prezent pe piața românească de comunicații mobile.

Concluzia de mai sus este valabilă, în mod corespunzător, și pentru licențele locale existente în prezent în banda 3410-3600 MHz.

3. Cerințele suplimentare în cadrul licențelor de utilizare a frecvențelor radio existente la nivel național în cadrul benzii de frecvențe radio 3410-3600 MHz.

Una dintre observațiile primite se referă la propunerea ANCOM de modificare a obligațiilor de acoperire minimale existente în cuprinsul licențelor, obligații ce ar trebui îndeplinite etapizat, la termene de un an și doi ani de la data modificării licențelor.

Opinia ANCOM este că diversificarea etapizată a utilizării benzii de frecvențe radio 3410-3600 MHz, prin introducerea și a aplicațiilor de tip NWA, trebuie să coincidă cu introducerea unor obligații de acoperire suplimentare față de obligațiile de acoperire minimale existente în prezent în licențe, obligații ce au fost stabilite la nivelul anului 2003. Prin urmare, autoritatea de reglementare introduce în mod coerent și consecvent cele două măsuri, acestea fiind cumulative. Per a contrario, dacă operatorul licențiat nu solicită permisiunea de a realiza aplicații de tip NWA, obligațiile de acoperire vor rămâne neschimbate până la momentul expirării de drept a valabilității licenței sale.

În acest mod, ANCOM consideră că se păstrează un echilibru între drepturile și obligațiile din cuprinsul licențelor, necesar asigurării unei dezvoltări coerente a pieței naționale de comunicații electronice mobile. De asemenea, ținând cont și de experiența acumulată în ultimii 10 ani, ANCOM a avut întotdeauna, și are și în această situație, în vedere stimularea utilizării efective și raționale a spectrului radio.

În final, trebuie accentuat că ANCOM nu impune, în cazul acoperirii orașelor, anumite localități, ci acordă operatorilor opțiunea de a le alege dintr-o listă dată.

4. Impunerea de noi obligații de acoperire odată cu organizarea procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor în banda de frecvențe radio 3410-3600 MHz în vederea extinderii licențelor locale la licențe județene.

Autoritatea de reglementare este de părere că această opțiune este adecvată în condițiile în care se urmărește stimularea dezvoltării rețelelor de comunicații electronice, în zonele în care acoperirea cu servicii de comunicații de tip FWA (mai ales din partea unora dintre operatorii ce dețin în prezent licențe naționale) este insuficientă. Ne referim aici la anumite zone urbane și la zonele mic urbane. ANCOM consideră că această abordare este realistă (ținând cont de caracteristicile tehnice ale acestei benzi de frecvențe).

ANCOM este de opinie că diversificarea etapizată a utilizării benzii de frecvențe radio 3410-3600 MHz, prin introducerea și a aplicațiilor de tip NWA, coroborată cu extinderea drepturilor de utilizare de la nivel local la nivel județean, trebuie să coincidă în mod natural cu introducerea unor obligații de acoperire suplimentare față de obligațiile de acoperire existente în prezent în licențele locale, stabilite la nivelul anilor 2004 și 2005 (cu ocazia revizuirii tuturor drepturilor de utilizare spectru, în baza noului cadru de reglementare instituit în anul 2002).

În acest mod, ANCOM consideră că se păstrează un echilibru între drepturile și obligațiile din cuprinsul licențelor, necesar asigurării unei dezvoltări coerente la nivel județean și regional a pieței naționale de comunicații mobile. De asemenea, ținând cont și de experiența acumulată în ultimii 10 ani, ANCOM a avut întotdeauna, și are și în această situație, în vedere stimularea utilizării efective și raționale a spectrului radio.

5. „Dreptul” de prelungire a valabilității licențelor de utilizare a frecvențelor radio în banda de frecvențe radio 3410-3600 MHz.

Termenul de valabilitate al licențelor naționale acordate în banda de frecvențe radio 3410-3600 MHz, anume 10 ani, este reținut fără echivoc în cadrul licențelor acordate în banda de frecvențe radio aflată în discuție. Pe de altă parte, prevederea referitoare la posibilitatea de prelungire a licențelor, invocată de către respondenți, nu are un caracter imperativ, ceea

ce plasează întreaga problemă în zona de decizie a autorității de reglementare, soluția propusă fiind anunțată cu suficient timp înainte pentru ca persoanele interesate să-și poată ajusta planurile lor.

Trebuie remarcat că intenția autorității de reglementare evită lipsa de predictibilitate, timpul aflat la îndemână până la organizarea procedurii de selecție fiind mai mult decât suficient și, totodată, trebuie privit ca un factor benefic. Pe de altă parte, tot ca un element valoros trebuie privită și experiența acumulată de către titularii de drepturi, experiență care credem că poate fi fructificată odată cu procedurile de selecție ce urmează a fi organizate de către ANCOM.

În ce privește soluțiile propuse în cadrul Documentului de strategie, trebuie să precizăm că ANCOM, odată ce a demarat procedura de consultare publică, a făcut cunoscute, din timp, propunerile sale, invitând totodată persoanele interesate să-și exprime punctul de vedere cu privire la aceste propuneri.

Pe de altă parte, soluția acordării drepturilor de utilizare prin procedură de selecție este una deschisă, transparentă, obiectivă și nediscriminatorie, toate aceste principii detașându-se din Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice și din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice.

Față de aceste argumente, autoritatea de reglementare a făcut cunoscut, prin documentul supus consultării publice și prin răspunsul la observațiile primite în interiorul sau în afara procedurii de consultare, că intenția sa este de a acorda drepturile de utilizare prin procedură de selecție, orice altă soluție venind în contradicție evidentă cu propunerile formulate.

În ce privește eventuala asociere cu soluțiile enunțate în cadrul Consultării privind extinderea valabilității drepturilor de utilizare a frecvențelor în benzile 890-915 MHz/935-960 MHz și 1722,7 MHz-1747,5 MHz/1817,7-1842,5 MHz, autoritatea de reglementare se vede nevoită să menționeze că deciziile ce sunt luate în cadrul diferitelor benzi de frecvențe radio nu pot fi identice. În acest sens, autoritatea a adus deja precizări în cadrul punctului 1 al acestui document, dând și un exemplu în acest sens.

Prin urmare, autoritatea de reglementare nu poate fi de acord cu propunerea primită.

6. Aspecte privind tezaurizarea spectrului în banda de frecvențe radio 3410-3800 MHz, în conexiune cu cantitatea maximă de spectru ce va fi alocată prin licență.

Având în vedere răspunsul ANCOM la observațiile primite în cursul perioadei de consultare publică (punctul 2 al respectivului document), opțiunea manifestată fiind aceea de amânare a adoptării Documentului de strategie până la adoptarea deciziei în cadrul Comitetului pentru Comunicații Electronice (ECC) din cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT), autoritatea de reglementare reiterează cu această ocazie că toate aspectele tehnice ce sunt în conexiune cu noul aranjament de canale, ce va fi adoptat prin decizia CEPT/ECC și va fi luat în considerare pentru banda 3400-3800 MHz, urmează a fi reanalizate în noul context.

Prin urmare, la momentul respectiv inclusiv observațiile respondenților, privind cantitatea de spectru ce poate fi deținută, vor fi luate în considerare ca parte a acestui proces, deoarece autoritatea de reglementare consideră că sugestiile pe această temă pot fi

analizate numai în contextul consultării publice ce urmează a fi organizată după adoptarea formei finale a documentului aflat în consultare la nivelul CEPT/ECC.

7. Aspecte privind obligațiile de acoperire ce vor fi incluse în noile licențe de utilizare a frecvențelor radio în banda 3410-3800 MHz, în sensul micșorării acestora (eliminarea zonelor rurale)

Autoritatea de reglementare a analizat observațiile celor trei respondenți pe acest subiect, considerându-le pertinente. Astfel, ANCOM va reanaliza prevederile documentului de strategie care vizează acest aspect, eliminând obligativitatea acoperirii unui procent din suprafața teritoriului României reprezentând zona rurală, în forma în care acest aspect este prezentat în documentul de strategie supus consultării publice. Autoritatea va reține însă, în formă neschimbată, obligațiile de acoperire stipulate în documentul de strategie – cap. VI, secțiunea D, pct. 3, paragraful al IV-lea coroborat cu cap. VII, secțiunea A, pct. A3, lit. c) – pentru zona mic urbană.

Cu toate acestea, ANCOM rămâne fidelă principiului enunțat în Documentul de strategie, în legătură cu tema în discuție, anume luarea de măsuri în vederea reducerii decalajului digital între zonele urbane și zonele rurale, și profită de această ocazie pentru a încuraja operatorii licențiați în prezent în banda 3410-3800 MHz să-și dezvolte rețelele naționale de tip FWA, pe cât posibil, și în sensul acoperirii unor zone rurale. În acest sens, autoritatea apreciază favorabil inițiativa unuia dintre respondenți în această direcție.

Măsurile pe care autoritatea le va lua în scopul satisfacerii obiectivului menționat, anume reducerea decalajului digital între zonele urbane și zonele rurale, se vor regăsi, desigur, în viitoarele licențe de utilizare a frecvențelor radio prin care vor fi atribuite drepturi în banda 3410-3800 MHz, în anul 2014 (a se vedea punctul 3 al sintezei observațiilor primite în cursul perioadei de consultare publică, cu privire la modificarea perioadei de desfășurare a procedurii de selecție pentru acordarea de drepturi de utilizare spectru la nivel național în banda în discuție). Însă, măsurile menționate anterior vor fi elaborate într-o formă corelată cu măsurile ce vor fi luate de autoritate, cu ocazia acordării de drepturi de utilizare spectru în banda de 800 MHz (eveniment ce va avea loc mai devreme), ținând cont și de efectele acestor măsuri.